

Code No : 07

Model Question Paper PUC First Year – 2022

Total No. of

नमुना प्रश्नपत्रिका, पी. यु. सी प्रथम वर्ष - 2022

Question : 06

Sub – Marathi (07)

Time : 3 Hours 15 min.

विषय – मराठी (०७)

Marks : 100

सूचना :

- 1) हस्ताक्षर स्वच्छ व सुबक असावे .
- 2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात .
- 3) व्याकरणाचे सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक .

प्रश्न I. खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर निबंध लिहा.

1X10=10

- १) पाणी अडवा, जिरवा, वाचवा.
- २) हसा आणि निरोगी बना.
- ३) विज्ञानाने केलेली प्रगती.
- ४) हुंडाबळी: ज्वलंत समस्या.

प्रश्न II . अ. खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची एक ते दोन वाक्यात उत्तरे लिहा.

5 x1 =05

- ५) दत्ताजी शिंदे यांनी कुतुबशाहाला काय उत्तर दिले ?
- ६) इंग्रज सरकारने दोन मजली टोलेजंग बराकी कोणासाठी बांधल्या होत्या ?
- ७) ‘ शेरस सव्वाशेर ’ या नाट्यप्रवेशातील सव्वाशेर कोणाला म्हटले आहे ?
- ८) संत कनकदासांच्या आई-वडिलांचे नाव लिहा.
- ९) लेखिकेला भोपाळ तर्फे कोणता पुरस्कार देण्यात आला होता ?
- १०) रामसिंग व बजरंग लखुजी जाधवाच्या दरबारी कोण होते ?
- ११) दादा पाटील कोणाला भेटायला गेले होते ?

ब. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे सविस्तर उत्तर लिहा.

1 x 6=06

- १२) महात्मा जोतीराव फुले यांनी शेतक-यांच्या जगण्याचे केलेले वास्तव चित्रण लिहा.
- १३) संत कनकदासांचे सामाजिक विचार लिहा.
- १४) दत्ताजी शिंदे व कुतुबशाहा यांच्यातील युद्धाचे वर्णन लिहा.

क. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोवर टीपा लिहा.

2 x 4 =08

- १५) “ अहिंसावृत्ती ”या लिळेचा भावार्थ सांगून विचार स्पष्ट करा.
- १६) थेम्स नदी व भारतातील नद्या या संबंधी सिंधूताई सपकाळ यांचे विचार लिहा.
- १७) लेखिका सुधा मूर्ती यांनी स्मृतीचिन्हांचा इतिहास दोन मुलाना कसा समजावून दिला ते लिहा.
- १८) वीरमाता जिजाऊ यांचा जन्म व बालपणी झालेले संस्कार लिहा.

ड. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे संदर्भासह स्पष्टीकरण करा.

2 x 3=06

- १९) “ बाई : तरि कवणे कवणु नागविला.”
- २०) “ एखादं दुःख विसरण्यासाठी कामात हरवून जाणं तिच्यात मला दिसलं ”
- २१) “ सोन्याचा तर तिला अगदी तिटकारा आहे. ”
- २२) “ तीळभर नेम चुकायचा न्हाई हं .”

प्रश्न III . अ. खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची एक ते दोन वाक्यात उत्तरे लिहा. 5 x1 =05

- २३) संत ज्ञानेश्वरांनी प्रथम कोणाला वंदन केले आहे ?
- २४) संत नामदेवाना कोणाच्या भक्तीची ओढ लागलेली आहे ?
- २५) “ लेकुरवाळा ” हा शब्द कोणास उद्देशून वापरला आहे ?
- २६) संत चोखामेळ्याला विठ्ठलाजवळ का येऊ देत नाहीत ?
- २७) संत तुकारामाचा जन्म कोणत्या गावी झाला आहे ?
- २८) आनंदी पक्ष्याची सृष्टी कशाने भरलेली आहे ?
- २९) रबीच्या पेरणीसाठी नविन काय करून घ्यावं लागणार आहे ?

ब. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे सविस्तर उत्तर लिहा. 1 x 6=06

- ३०) महदंबेच्या धवळ्यातून दिसून येणारी रुक्मिणीच्या मनाची अवस्था लिहा.
- ३१) “ सीतागीत ” या कवितेचा भावार्थ लिहा.
- ३२) महाराष्ट्राच्या स्वागताला कोणकोणत्या मानाच्या धनिणी आलेल्या आहेत ते सांगून त्यांचे कार्य लिहा.

क. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोवर टीपा लिहा. 2 x 4=08

- ३३) नायिकेच्या सौंदर्याचे वर्णन उपमांच्या आधारे लिहा.
- ३४) “ मराठी माती ” या कवितेतील मराठीचा गौरव लिहा.
- ३५) “ आईची आठवण ” या कवितेतील पोरकेपणाची वेदना लिहा.
- ३६) कवयित्री बहिणाबाई चौधरी यांचे संसाराविषयीचे विचार लिहा.

ड. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंचे संदर्भासह स्पष्टीकरण करा. 2 x 3=06

- ३७) “ कां तीर्थे जिये त्रिभुवनी । तिये घडती समुद्रावगाहनीं ।
ना तरी अमृतरसास्वादनीं । रस सकळ ” ॥
- ३८) झाड करिसी तरी तुळसीचेनी मिषे । तुझे द्वारी वसे ऐसे करी ॥
- ३९) “ बा आनंदी पक्ष्या देई । प्रसाद अपुला मजला काही ॥
जेणे मन हे गुंगुन जाई । प्रेमाच्या डोही ॥ ”
- ४०) “पेरणी लांबली तर दणक्याला फरक पडतय,
येळला लई महत्व हाय .”

प्रश्न IV. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तर लिहा. 2 x 5=10

- ४१) विठ्ठलरावांची आई शेतजमिनीसाठी आक्रोश का करत होती ?
- ४२) नायकाने केलेल्या चित्याच्या शिकारीचे घटना प्रसंग वर्णन लिहा.
- ४३) नागा जमातीत असणा-या परंपरा लिहा .
- ४४) कुसा आणि यल्लाप्पा यांच्या जीवनात झालेले परिवर्तन लिहा.

प्रश्न V अ. खालील वाक्प्रचारांच्या जोड्या जुळवा. 1 x 5=05

‘अ’

‘ब’

४५) विडा उचलणे	पूर्ण पराभव करणे
४६) धूळ चारणे	प्राण अर्पण करणे
४७) कानाडोळा करणे	खूप कष्ट करणे
४८) आहुती देणे	दुर्लक्ष करणे
४९) जिवाचे रान करणे	प्रतिज्ञा करणे

ब. खालील शब्दांचे विरुध्दार्थी शब्द लिहा .

5 x1=05

- ५०) ज्ञान.
- ५१) जबाबदार
- ५२) स्वकीय
- ५३) तेजी
- ५४) निंदा

क. खालील शब्दांचे समानार्थी शब्द लिहा .

5 x1=05

- ५५) घर
- ५६) ढग
- ५७) रात्र
- ५८) शहर
- ५९) समुद्र

ड. खालील इंग्रजी शब्दांना पर्यायी मराठी शब्द लिहा .

5 x1=05

- ६०) ब्रोकर
- ६१) ड्रामा
- ६२) सेल्समॅन
- ६३) लेबर
- ६४) मॅरेज

इ) कंसातील सूचनेनुसार वाक्यात बदल करा.

5 x1= 05

- ६५) नागेश मुंबईला गेला होता. (काळ ओळखा)
- ६६) (सर्ई) फार राग आला होता. (सामान्य रूप करा)
- ६७) मग बोणेबाइचीए गुंफेसि चोरु नीगाला : (प्रमाण मराठीत लिहा)
- ६८) मधूने मनापासून अभ्यास केला. त्याला हे यश मिळाले. (संयुक्त वाक्य तयार करा)
- ६९) तीने गाणे म्हटले. (प्रयोग ओळखा)

प्रश्न VI वा . खालील विषयावर पत्र लिहा.

1 x5 =05

७०) जिल्हास्तरीय निबंध स्पर्धेत प्रथम क्रमांक प्राप्त केलेल्या मित्राचे / मैत्रिणेचे अभिनंदन करणारे पत्र लिहा.

साहित्य मंथन भाग १

(नील नकाशा) BLUE PRINT OF QUESTION PAPER

Sub : MARATHI

I Year PUC

Year : 2022-23

Subject Code No: 07

Maximum Marks : 100

Time : 03.15 hours

अनु.नं.	पाठाचे नांव	ज्ञान			आकलन			उपयोजन			कौशल्य			ए.प्र.
		वस्तुनिष्ठ	लघु	दीर्घ	वस्तुनिष्ठ	लघु	दीर्घ	वस्तुनिष्ठ	लघु	दीर्घ	वस्तुनिष्ठ	लघु	दीर्घ	
	गद्य विभाग													
01	चक्रधरांची अहिंसावृत्ती व विनोदबुध्दी		३			४								७
02	दत्ताजी शिंदे यांचे वीरमरण व वीरवचन	१					६							७
03	शेतकऱ्यांची परिस्थिती	१					(६)							७
05	घार हिंडते आकाशी		३			(४)								७
07	शेरास सव्वाशेर	(१)	(३)											४
08	नाव लौकिक संत-संत कनकदास	१					(६)							७
09	जेंव्हा आपला इतिहास आपण विसरतो.	(१)				४								५
10	वीर माता जिजाऊ	१				(४)								५
11	टारफूला	१	(३)											४
	सोडवावयचे / दिलेले	५/७	६/१२			८/१६	६/१८							२५/५३
	पद्य विभाग													
01	महदंबेचे धवळे						६							६
02	गुरु महात्म्य.	१	(३)											४
03	संत वाणी													
	अ) मनुष्य करिसी	(१)	३											४
	ब) विठु माझा लेकरवाळा	१												१
	क) हीन याती माझी देवा	१												१
	ड) चंदनाचे हात पायही चंदन	१												१
04	सीता गीत						(६)							६
05	लटपट लटपट तुझे चालणे.					(४)								४
06	मराठी माती					४								४
07	आईची आठवण					(४)								४
08	संसार					४								४
09	पंचारती						(६)							६
10	आनंदी पक्षी	(१)	३											४
12	रबीची पेरणी	१	(३)											४
	सोडवावयचे / दिलेले	५/७	६/१२			८/१६	६/१८							२५/५३
	स्थूल वाचन													
01	बदलते बोरगांव							५						५
02	पहिली शिकार							५(५)						१०
04	देव घावला देव पावला							(५)						५
	सोडवावयचे / दिलेले							१०/२०						१०/२०

व्याकरण विभाग													
01	निबंध											१०, (१०) (१०) (१०)	४०
02	वाक्प्रचार									१११११			५
03	विरुद्धार्थी शब्द									१११११			५
04	समानार्थी शब्द									१११११			५
05	इंग्रजी शब्द									१११११			५
06	सामान्य रूप									१			१
07	काळ ओळखा									१			१
08	संयुक्तवाक्य									१			१
	प्रयोग ओळखा									१			१
	प्रमाण मराठी शब्द									१			१
	पत्र लेखन										५		५
	सोडवावयचे /दिलेले									२५/२५	१५/४५		४०/७०
													१००/ १९६

टीप : ( ) कंसातील गुण प्रश्नपत्रिकेतील असून ते पर्यायी आहेत

प्रश्नपत्रिकेतील मूळ गुण ; १००

प्रश्नपत्रिकेतील एकूण गुण : १९६